

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΪΟΥ 2024
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΘΕΜΑ Α

Σύμφωνα με τη συγγραφέα, τα ταξίδια προσφέρουν ποικιλοτρόπως στο άτομο, αφού συσσωρεύει πολύτιμες αναμνήσεις. Συνδράμουν στην πνευματική και ψυχική ανέλιξη, την ολοκλήρωση και την ευτυχία, στην ψυχαγωγία και τη ψυχοσωματική ευεξία, οδηγώντας στην προσωπική ικανοποίηση. Οι άνθρωποι ξεφεύγουν απ' την πιεστική καθημερινότητα, ενδοσκοπούνται και συλλέγουν πολύτιμες εμπειρίες. Το ταξίδι, λοιπόν, συμβάλλει στη σφαιρική μόρφωση, τη διεύρυνση του πνεύματος και την απόκτηση νέων τρόπων ζωής.

Λέξεις 64

ΘΕΜΑ Β

B1.

1-β

2-β

3-α

4-α

5-γ

B2. α.

Πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου 1 είναι να πείσει και να αποδείξει την αξία και την προσφορά των ταξιδιών. Προκειμένου να στηρίξει την άποψή της αναπτύσσει την παράγραφο με αιτιολόγηση (Και αυτό γιατί...):Έτσι,

αναδεικνύει την πολύπλευρη και ανεκτίμητη προσφορά που έχουν τα ταξίδια για τον άνθρωπο, καθώς τον βοηθούν «να εξελιχθεί πνευματικά, ψυχικά, να ολοκληρωθεί, να ευτυχήσει» και του προσφέρουν «ψυχαγωγία, ψυχική και σωματική υγεία». Με αυτόν τον τρόπο στηρίζει και ενισχύει τη συλλογιστική της πορεία. Η θέση της γίνεται σαφής και κατανοητή, με αποτέλεσμα να πείθει ευκολότερα τον αναγνώστη.

B2. β.

Έτσι ώστε: αποτέλεσμα

Αν και: εναντίωση

Ή : διάζευξη

Καθώς και: προσθήκη

Συμπερασματικά: συμπέρασμα

B3.

Ο χαρακτήρας του κειμένου είναι βιωματικός, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται από ανάλογα χαρακτηριστικά. Αρχικά χρησιμοποιεί το α' ενικό και α' πληθυντικό πρόσωπο («πηγαίνω», «συλλογίζομαι», «φτάσαμε», «μπαίνουμε»), το οποίο μεταφέρει τις εμπειρίες και τα βιώματα του αφηγητή από το ταξίδι του στην Αίγυπτο μέσα από τη δική του οπτική γωνία. Επίσης η συχνή χρήση του αφηγηματικού τρόπου της περιγραφής («Απέναντι τα βουνά ... κατοικούμενης γης» «Τα ανάγλυφα... τη μυστική αυτή ένωση») δείχνουν την διάθεση του αφηγητή να αναπαραστήσει με λεπτομέρεια όσα είδε και βίωσε στο ταξίδι του στην Αίγυπτο.

Εναλλακτικά:

Ο αφηγηματικός χαρακτήρας του κειμένου («Φτάσαμε...βαπόρεια και τρένα») αποδεικνύει τη διάθεση του συγγραφέα να παρουσιάσει τις εμπειρίες του.

Ο εσωτερικός μονόλογος («συλλογίζομαι...πνεύμα») αποκαλύπτει τις σκέψεις και τα συναισθήματα που δημιουργεί στον αφηγητή η Αίγυπτος. Τέλος η χρήση του σχολίου, της αναφώνησης και του αξιολογικού επιθέτου («Τι καταπληκτικό θέαμα») ενισχύει τον υποκειμενικό και βιωματικό χαρακτήρα του κειμένου.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Το ταξίδι για το ποιητικό υποκείμενο λειτουργεί ως διέξοδο από τη δυσχερή συναισθηματική του κατάσταση. Βιώνει ψυχική ασφυξία και έντονο εσωτερικό πόνο που τον οδηγούν στην έκφραση της επιθυμίας για έναρξη ενός ιδιαίτερου ταξιδιού. Η αδιέξοδη και αποπνικτική κατάσταση αισθητοποιείται με ενάργεια μέσω της παράλληλης χρήσης των μεταφορών («μου σφίγγει ο καημός», «μες στην καρδιά με δαγκώνει») και των παρομοιώσεων («σα θηλειά , σα φίδι»). Μέσω της επανάληψης («να τραβώ να τραβώ») και της υποτακτικής έγκλισης σε α΄ ενικό («να μη στέκω», «να μη βρίσκω» «να μπλέκω») εκφράζει την ανάγκη και την προσδοκία για ένα ταξίδι ατέρμονο χωρίς συγκεκριμένο προορισμό. Αξιοσημείωτη είναι η οπτική εικόνα εγκατάλειψης και απουσίας ανθρώπινης δραστηριότητας («πλατιά ερημιά...τζάκια σβησμένα») και συνακόλουθα η εικόνα έλλειψης ελπίδας, ομορφιάς, επαφής και ζωής («αστέρι κανένα, γυναίκα καμιά»). Καταληκτικά, επικαλείται την αγάπη («αγάπη από σε να χαθώ») και πιθανολογεί ότι αυτό το μοναχικό και διαφορετικό ταξίδι θα τον λυτρώσει από το αίσθημα της ατελέσφορης αγάπης που τον έχει καταβάλει.

Προσωπικά, αν βρισκόμουν σε αντίστοιχη συναισθηματική κατάσταση , θα επέλεγα κι εγώ ως μέσο απεγκλωβισμού ένα ταξίδι. Ωστόσο, τα χαρακτηριστικά του δικού μου ταξιδιού θα περιλάμβαναν την επαφή με τη φύση και τη γνωριμία με νέους τόπους και ανθρώπους. Οι νέες εμπειρίες όπως και η σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν το εσωτερικό κενό, δημιουργώντας νέες προσδοκίες.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

“Το τερπνόν μετά του ωφελίμου”

Αναντίρρητα, τα ταξίδια αποτελούν τον πλέον ενδεδειγμένο και καρποφόρο τρόπο πνευματικής ανάτασης, ψυχικής εκτόνωσης και ολόπλευρης αναζωογόνησης, καθώς:

- Συμβάλλουν στην “απόδραση” απ’ τον φρενήρη και αγχωτικό ρυθμό ζωής και απ’ το πνιγηρό αστικοποιημένο περιβάλλον. Δίνουν τη δυνατότητα στο άτομο να χαλαρώσει, να αποφορτιστεί, να ξεφύγει για λίγο από τις πολλαπλές μαθητικές, οικογενειακές, επαγγελματικές υποχρεώσεις και ακολούθως να επιστρέψει στην καθημερινότητά του με ανανεωμένη διάθεση, γεμάτο δύναμη να υπερκεράσει κάθε αντιξοότητα.
- Μη λησμονούμε ότι τα ταξίδια και οι εκδρομές είναι συνώνυμα της άθλησης, της διασκέδασης, της εκτόνωσης, της ψυχαγωγίας και της ανεμελιάς, καθώς δεν σκεφτόμαστε ότι μας “κυνηγεί” ο χρόνος. Έτσι το άτομο ανανεώνει τις δυνάμεις του και νιώθει σωματική ευεξία και ψυχική ευφορία και πληρότητα. Επιπροσθέτως, του δίνεται η ευκαιρία να έρθει σε επαφή με άλλους ανθρώπους, να κοινωνικοποιηθεί, διευρύνοντας έτσι τον κύκλο συναναστροφών του.
- Ο σύγχρονος, αλλοτριωμένος άνθρωπος έχει τεράστια ανάγκη να έλθει σε επαφή με τη φύση, να νιώσει τη χαρά της περιήγησης, να γνωρίσει όμορφες γωνιές του τόπου του, να επανασυνδεθεί με τις “ρίζες” του, επισκεπτόμενος τους αρχαιολογικούς θησαυρούς της χώρας μας, να μάθει τα ήθη, τα έθιμα του τόπου του, αλλάζοντας παραστάσεις και εμπλουτίζοντας τη “φαρέτρα” των γνωστικών του εφοδίων, αποκτώντας τελικά πολύτιμες αναμνήσεις, που θα χαραχθούν ανεξίτηλα στη μνήμη και την ψυχή του.
- Παράλληλα, τα ταξίδια στο εξωτερικό μας φέρνουν σε επαφή με ανθρώπους διαφορετικής καταγωγής, κουλτούρας, θρησκείας, ιδιοσυγκρασίας, με απότοκο να συνειδητοποιούμε ότι είναι περισσότερα αυτά που μας ενώνουν απ’ αυτά που μας διαφοροποιούν. Έτσι, αίρονται ρατσιστικές και εθνικιστικές ιδεοληψίες, παρωχημένες στερεοτυπικές αντιλήψεις και τίθενται οι βάσεις για μία γόνιμη πολιτιστική αλληλεπίδραση και τη συναδέλφωση των λαών.

Επιπροσθέτως, αποκτούμε και μια διαφορετική θέαση του κόσμου, που μπορεί να μας βοηθήσει να υιοθετήσουμε νέες συνήθειες αναβαθμίζοντας ποιοτικά τους όρους ύπαρξής μας.

- Αξίζει, ακόμη να τονιστεί ότι το άτομο βρίσκει χρόνο για μία “κατάδυση στα αχαρτογράφητα νερά του μύχιου κόσμου του”, δηλαδή για μία γόνιμη ενδοσκόπηση, που θα το βοηθήσει να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του και να κάνει μια αποτίμηση των πεπραγμένων του.

Β. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΗΡΕΜΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ

(το ύφος γραφής προτείνεται να είναι προσωπικό, με βιωματικά χαρακτηριστικά. Ενδείκνυται η χρήση α ενικού).

- Αθλητικές δράσεις (ομαδικά αθλήματα, τρέξιμο, σωματική άσκηση): ο αθλητισμός έχει ευεργετική επίδραση στην υγεία, σωματική και ψυχική, αποτελεί διέξοδο από τη ρουτίνα της καθημερινότητας και τους καταγιστικούς ρυθμούς του αστικού τρόπου ζωής, καλλιεργεί την αυτοπειθαρχία και τον αλληλοσεβασμό.
- Φιλαναγνωσία: η ανάγνωση βιβλίων οδηγεί στην πνευματική και ψυχική εξέλιξη, λειτουργεί ως εφελτήριο αυτοκριτικής που οδηγεί στην αυτογνωσία, οξύνει την κριτική μας σκέψη, εγείρει γόνιμους προβληματισμούς για κοινωνικά, πολιτικά και φιλοσοφικά ζητήματα.
- Φυσιολατρικές εκδρομές (δάση, ποτάμια, λίμνες, τοπία φυσικής ομορφιάς): είναι ευεργετικές για αποφόρτιση από τον αγχογόνο αστικό τρόπο ζωής, αποτελούν ευκαιρία σύσφιξης των διαπροσωπικών σχέσεων, σωματικής και πνευματικής χαλάρωσης σε συνδυασμό με ήπια σωματική άσκηση (π.χ. πεζοπορία, κολύμπι), συμβάλλουν στην αισιόδοξη ενατένιση της ζωής και στη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
- Ενασχόληση με τις τέχνες (θέατρο, μουσική, κινηματογράφος κτλ): οδηγούν στην πνευματική και ψυχική ανάταση, ενεργοποιούν την κριτική μας σκέψη, εκλεπτύνουν το χαρακτήρα του ανθρώπου, αποτελούν το αντίδοτο στον ρατσισμό και τον εθνικισμό και ενεργοποιούν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά μας

- Επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους: γνώση της ιστορίας και του πολιτισμού μας, συνειδητοποίηση εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας καθώς και της πολιτιστικής συνεισφοράς άλλων λαών, ώστε να αποδυναμωθούν ρατσιστικά και εθνικιστικά ιδεολογήματα.
- Ταξίδια: απόκτηση εμπειριών και νέων παραστάσεων, κατάρριψη προκαταλήψεων, υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής και σκέψης, ευρύτερη μόρφωση
- Εθελοντισμός (π.χ. οικολογικές δράσεις, βοήθεια σε πρόσφυγες και αναξιοπαθούντες, φιλοζωικές δράσεις, δωρεά οργάνων, εθελοντική αιμοδοσία κτλ): ενισχύουν την ενσυναίσθηση, τη φιλανθρωπία, τον αλtruισμό, αναδεικνύουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, οδηγούν στην ψυχική ευφορία, στο αίσθημα της πληρότητας και στην πνευματική και ψυχική ισορροπία, καθώς αποτελούν το αντίδοτο στον υλιστικό, ιδιοτελή και καταναλωτικό τρόπο ζωής

Επιμέλεια: Καρασταμάτη Ειρήνη

Κυριακοπούλου Ευφημία

Μανωλάκη Αγγελική

Πατέρα Αγγελική

Πολυκρέτη Ελίζα

Τσιάκαλου Μαρία

Φλέγκας Κωνσταντίνος